

Republika e Kosovës - Republika Kosova - Republic of Kosovo

ZYRA RREGULLATORE PËR UJË DHE MBETURINA
REGULATORNI URED ZA VODU I OTPAD
WATER AND WASTE REGULATORY OFFICE

KONTABILITETI RREGULLATORË

SPECIFIKAT E TIJ NË KRAHASIM ME KONTABILITETIN TRADICIONAL DHE APLIKIMI I TIJ NË SEKTORIN E SHËRBIMEVE TË UJIT

Punëtori për informim të ndërsjellë me ERRU/Shqipëri
Sami Hasani, Kryesues i DFTRR, ZRRUM
Ohër, 22–23 shtator 2011

Përmbajtja

- ▶ Historiku i kontabilitetit dhe kontabilitetit rregullator,
- ▶ Specifikat e kontabilitetit konvencional dhe rregullatorë
- ▶ Aspektet kryesore të kontabilitetit rregullatorë ne sektorin e ujit
- ▶ Koncepti i rregullativës
- ▶ Kategorizimi i asetëve
- ▶ Parimi I llogaritjes së kostove,
- ▶ Llogaritja e tarifave,
- ▶ Modeli Tariforë dhe Modeli i Biznes Planit Rregullatorë
- ▶ Përvojat e DFTRR/ZRRUM me kompanitë për rregullativën
- ▶ Informata shtesë

Historiku i kontabilitetit

- ▶ Definicioni:

Kontabiliteti është sistem i regjistrimit dhe përmbledhjes së transaksioneve financiare biznesore, verifikimit dhe raportimit të gjetjeve i cili mbështetet në parime dhe procedura.

- ▶ Të dhënat e para të regjistrimit kontabël janë më të vjetra se 7,000 vjet, të gjetura në Mesopotami.
- ▶ Kontabiliteti i regjistrimeve të dyfishta është shfaqë në Italinë Veriore në shek. e 14të.
- ▶ Kontabiliteti sot quhet “gjuha e biznesit”

Specifikat e kontabilitetit konvencional dhe rregullatorë

- ▶ Kontabiliteti konvencional;
  - udhëhiqet dhe mbahet sipas procedurave dhe rregullave të përshkruara nga autoritetet shtetërore, të cilat e kanë mbështetjen e standardet kombëtare dhe ndërkombëtare,
  - Rezultatet e dala nga shënimet e mbledhura, përpunohen, publikuara dhe si të tilla shërbejnë menaxhmenteve, aksionarëve, publikut, institucioneve shtetërore për mbledhjen e tatimeve të përcaktuara, bankave etj.
- ▶ Kontabiliteti rregullatorë i shërbimeve të ujit tek ne me standarde ose rregulla të përcaktuara ka parasysht;
  - Karakterin publik të këtyre shërbimeve,
  - Qëndrueshmërinë afatgjate financiare të kompanive,
  - Mbron interesin e konsumatorit (tarifa, shërbimin etj.),
  - Definin asetet,
  - Definin kosto qendrat dhe të hyrat sipas shërbimeve të ofruara,
  - Definin saktë sferën e rregullimit (jo ujin e ambalazhuar etj).

Aspektet kryesore të kontabilitetit rregullatorë ne sektorin e ujit

- ▶ Përcakton;
  - Bazën Rregullatore të Aseteve/Vlerën Rregullatore të Kapitalit,
  - Amortizimi/zhvlerësimi;
    - Infrastrukturore shpenzime,
    - jo infrastrukturore 35 vjet për, sipas kostove aktuale,
  - Borxhi i keq (të pranohen deri në një vit,të tjerat të shlyhen),
  - Ndarjen e aktiviteteve,
  - Alokimin e shpenzimeve,
  - Raportin e tarifave për konsumatorë (shtëpiakë/jo-shtëpiakë),
  - Ndërvarshmëria e shërbimeve brenda kompanisë etj.

Koncepti i rregullativës

- ▶ Definohet duke përcaktuar ;
  - Kërkesat për të hyra ,
  - Kostot mirëmbajtjes kapitale,
  - Kostot e përtëritjes së infrastrukturës,
  - Përcaktimin e BRRRA/VRRA,
  - Normën e Kthimit në Kapital

Kategorizimi i asetëve

- ▶ Asetet infrastrukturore;
  - Pendat dhe objektet tjera të burimit të ujit,
  - Asetet nëntokësore të rrjetit (tubat etj.)
- ▶ Asetet jo infrastrukturore;
  - Objektet ndërtimore administrative,
  - Stacionet e pompimit,
  - Objektet e trajtimit,
  - Rezervuarët / kullat e ujit,
  - Asetet tjera mjetet e punës; makineria, kompjuterët, inventari etj.
  - Kategorizimi I investimeve në asete;
    - Mirëmbajtja, dhe
    - Rritja kapitale

Parimi i llogaritjes së kostove

- ▶ Kërkesa për të hyra del nga llogaritja e;
  - Kostove operative,
  - + Mirëmbajta kapitale,
  - + Kthimi në kapital,
  - = Kërkesa për të hyra
- ▶ Tarifat e përcaktuar duhet të mbulojnë kostot për të mundësuar funksionin dhe vazhdimin e veprimtarisë afariste të kompanive.

Llogaritja e tarifave

- 1. Të dhënat hyrëse për llogaritje të tarifave;**
  - a. Teknike/përformanca; prodhimi, UPF, shitjet, matja, inkasimi i të hyrave,
  - b. Financiare; kostot operative, mirëmbajtja kapitale, investimet, financimi, aktiviteti themelorë dhe jo themelorë,
  - c. Ekonomike; norma e kthimit në kapital, inflacioni, politika, BRRA,
- 2. Kërkesa për të hyra, përcaktohet nga pikat b+c**
- 3. Vëllimi i shërbimeve me ujë nga pika a,**
- 4. Llogaritja e tarifave,**
- 5. Përshtatja e tarifave në rast nevoje,**
- 6. Pasqyrat financiare**

Modeli Tariforë dhe Modeli i Biznes Planit Rregullatorë (MT/MBPRR)

- ▶ Për ta përmbyll procesin tariforë të periudhës së ardhshme afatmesme tre vjeçare 2012–2014, konsulenca e jonë ka zhvilluar një MS të integruar të rij i cili është i ndryshëm nga ai për vitet 2009–2011.
  - MT është inkorporuar në MBPRR,
  - Integrimi i këtyre dy modeleve është vlerësuar të jetë më e thjeshtë, të dhënat në te ruhen më mirë, ndërsa logjika tarifore është në prapavijë.
  - Të dhënat e dala janë të mbrojtura.
  - Integrimi i këtyre dy Modeleve Softuerike lehtëson;
    - testimin e të dhënave, dhe
    - mundëson hulumtimin e skenarëve të mundshme tarifore etj.

Përvojat e DFTRR/ZRRUM me KRR (Konkluzionet)

- ▶ Edhe pse kemi filluar aplikimin e KRR gjatë procesit tariforë ekzistues 2009–2011, kompanitë akoma kanë vështirësi me i përmbush kërkesat e rregullatorit në këtë drejtim,
- ▶ Arsyet të cilat ZRRUM i ka identifikuar te kompanitë për të dhëna jot të plota rregullatore janë;
  - Mënyra tradicionale e regjistrimit, përpunimit dhe publikimit të dhënave,
  - Ndërrimet relativisht të shpeshta kuadroviqe nëpër kompani,
  - Neglizhenca për ta evidentuar sakët të gjitha transaksionet,
  - Kërkesat e mëdha për raportime të ndryshme,
  - Mos adaptimi i plotë i MS për kërkesat specifike të rregullatorit.
- ▶ Stafi i DFTRR–ës për të udhëheqë dhe realizuar proceset e këtilla tarifore;
  - është i pagatitur mirë,
  - Vlerësimet e tija janë kompetente,
  - Nga reagimet e të tjerëve, mendojmë se është fituar besimi i kompanive, publikut dhe palëve të tjera të interesit për punën e bërë dhe ato që pritet për ti bërë etj.

Informata shtesë

- ▶ Për të informuar me të dhëna më të hollësishme për punët dhe publikimet e bëra nga DFTRR, mund ta vizitoni web-faqën ZRRUM;

www.wwro-ks.org

- ▶ Jeni të lirë me parashtrua pyetje, epni komente dhe sugjerime për punët e kryera dhe ato që mendoni se duhet ti kryejmë.
- ▶ Mjetet tona të komunikimit mund të gjeni në web-faqe.

- ▶ Faleminderit për vëmendje!